

De kristallen bol

Er was eens een oude toverkol. Ze had drie zoons, die broederlijk van elkaar hielden; maar het oude mens vertrouwde hen niet en dacht dat ze haar van haar macht wilden beroven. Toen veranderde ze de oudste in een arend, die moest op een rotsgebergte wonen, en de mensen zagen hem dikwijls in grote kringen op en neer zweven tegen de lucht. De tweede veranderde ze in een walvis, hij leefde in een diepe zee, en men zag alleen hoe hij nu en dan een geweldige waterstraal omhoog wierp. Beiden hadden dagelijks slechts twee uur lang hun mensengedaante.

De derde zoon was bang dat ze hem nog in een verscheurend dier zou veranderen, een beer, of een wolf, en daarom ging hij stiekem weg. Maar die had gehoord dat op het slot van de Gouden Zon een betoverde prinses zat, die wachtte op verlossing; maar ieder moest er zijn leven voor op 't spel zetten, en er waren al drie-en-twintig jonge mannen jammerlijk omgekomen, en er was nog maar één kans over, meer dan vier-en-twintig mochten het niet proberen. En omdat hij een hart zonder angst had, besloot hij, het slot van de Gouden Zon op te zoeken.

Reeds lang had hij rondgetrokken, zonder het te kunnen vinden, maar toen verdwaalde hij in een groot bos; en hij kon de uitgang niet vinden. Opeens zag hij in de verte twee reuzen, ze wenkten hem met de hand, en toen hij erbij kwam, zeiden ze: "We vechten om een hoed; van wie die zijn zal; en omdat we beiden even sterk zijn, kan de één de ander niet overweldigen; kleine mensen zijn slimmer dan wij, nu laten we aan jou de beslissing." - "Hoe kun je nu vechten om een oude hoed?" zei de jonge man. "Omdat je niet weet, wat voor eigenschap die hoed heeft; het is een wenshoed. Wie hem opzet, kan zich ergens wensen, waar hij ook maar wil, en op 't zelfde ogenblik is hij er ook." - "Geef mij die hoed," zei de jonge man, "ik zal een eind weg gaan; en als ik roep moeten jullie om 't hardst gaan lopen, en wie het eerst bij me is, krijgt de hoed." Hij zette de hoed op, dacht aan de prinses, vergat de reuzen en liep steeds door. Eens zuchtte hij uit de grond van zijn hart: "O, was ik toch maar op het slot van de Gouden Zon!" en nauwelijks waren die woorden over zijn lippen, of hij stond op een hoge berg voor de poort van een slot.

Hij ging er binnen en liep alle kamers door, tot hij in

de laatste de prinses vond. Maar hoe schrok hij van haar uiterlijk, ze had een asgraauw gezicht vol rimpels, lelijke ogen en rood haar. "Bent u de prinses, die zo mooi is, dat de hele wereld erover praat?" riep hij uit. "Ach!" gaf ze ten antwoord, "dit is mijn werkelijke gedaante niet, mensenogen kunnen me alleen maar aanschouwen in deze afschuwelijke vorm; maar om te weten, hoe ik er werkelijk uitzie: kijk maar in die spiegel, die laat zich niet verblinden, maar toont me, zoals ik werkelijk ben."

Ze gaf hem een spiegel in de hand, en daar zag hij het mooiste meisje in, dat ter wereld bestond, en ook zag hij hoe van verdriet haar de tranen over de wangen rolden. Toen sprak hij: "Hoe kun je verlost worden? Ik ben voor geen enkel gevaar bang." Zij sprak: "Wie de kristallen bol krijgt en die aan de tovenaars voorhoudt, breekt zijn macht; dan krijg ik mijn ware gedaante terug." - "Ach," voegde ze er zuchtend bij, "zo velen zijn daar al door omgekomen, jonge mensen - als ik denk aan de grote gevaren waar je je in begeeft, doet het mij nog meer verdriet." - "Mij kan niets tegenhouden," sprak hij, "maar zeg me maar, wat ik doen moet." - "Je moet alles weten," sprak de prinses, "als je de berg waar het slot op staat, afloopt, dan staat beneden bij een bron een wilde oeros, en daar moet je mee vechten. Mocht het je lukken, hem te doden, dan verheft zich uit zijn lijk een vurige vogel, en die vogel heeft in zijn lichaam een gloeiend ei, en in dat ei ligt, als dooier, de kristallen bol. Maar hij legt het ei niet, voor hij ertoe wordt genoodzaakt; maar als het op de grond valt, dan steekt het alles aan en verbrandt alles in de buurt, het ei zelf smelt en daarmee de kristallen bol, en al je moeite is dan vergeefs geweest."

De jongeman daalde naar de bron, waar de oeros snoof, en brieste. Na een lange strijd stootte hij hem zijn zwaard in 't lijf, en het dier zonk neer. Meteen verhief zich de vurige vogel, en wilde wegvliegen. Maar de adelaar - de broer van de jongeman - die tussen de wolken had gezweefd, stortte zich op hem neer, joeg hem naar zee, pikte hem met zijn snavel, zodat hij in benauwdheid het ei liet vallen. Het viel echter niet in zee, maar in een vissershut die aan het strand stond; die ging roken en zou in vlammen opgaan. Huizenhoge golven bruisten opeens in de zee, ze stroomden over de hut en bedwongen het vuur. De

andere broer, de walvis, was aan komen zwemmen en had de golven opgezweept. Toen de brand was geblust, zocht de jonkman naar het ei, en hij vond het ook: het was niet gesmolten, alleen was de schaal, door de plotselinge afkoeling door het koude water gebroken en hij kon er de kristallen bol onbeschadigd uithalen.

Toen de jongeman naar de tovenaar ging en de bol hem voorhield, sprak deze: "Mijn macht is verbroken, van nu af aan bent u de koning van het slot van de Gouden Zon. Ook je broers kunnen hen menselijke gedaante op deze manier terugkrijgen." Toen snelde de jonkman naar de prinses, en toen hij in haar kamer kwam, stond zij daar in de volle glans van haar schoonheid en beiden wisselden vol vreugde hun ringen met elkaar.

* * *